

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Dubium VI. Quid sit ira.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

De pœnis jure Canonico & civili in ebriosos statutis, vide eundem Gob. c. 21. An autem is, qui in ebriitate aliquem occidit, plecti debeat pœnâ ordinariâ aut extraordinariâ, an nullâ, vide eundem c. 20. f. 2.

DUBIUM VI.

Quid sit Ira.

346. **R** Esp. Est inordinatus appetitus vindictæ: Quæ inordinatio, secundum D. Tho. dupliciter fieri potest, 1. Ex parte modi irascendi, ut v. g. si nimium interiùs exardescas, vel exercitiè per signa nimis patefacias. 2. Ex parte objecti, ut si vindictam appetas, p̄ causâ injus tam ob causam: vel si iusto majorem, v. g. optando inimico mortem, quam non est meritus; vel exequendam propriâ auctoritate; vel denique licet vindicta iusta sit, non tamen eam appetas ut iustam, sed ut satiativam animi tui malevoli. Unde resolves:
- 1. Si ordinatè appetatur vindicta, non est peccatum in se, ut cum Superiores irascuntur culpis subditorum, eosque puniunt, seu vindicant.
 - 2. Ira inordinata, primo modo antè dicto, est ex genere suo veniale: potest tamen fieri mortale ex accidente, ut si addatur blasphemia, maledictio, scandalum.
 - 3. Ira inordinata, secundo modo, est ex genere suo mortale, quia est directè contra charitatem. Baldell. l. 3. d. 21.
 - 4. De filiabus iræ, quæ partim sunt in corde, ut indignatio, & tumor mentis; partim in ore, ut clamor, blasphemia, contumelia, maledictio; partim in opere, ut rixæ, pugnæ, seditiones, vul-

nera)

vera, diversimode loquendum est, secundum regulam supra datam: Nam 1. Indignatio, quæ est inordinatus affectus ex eo, quod quis reputet se indignè à tali tractari, communiter est veniale: imò si ex iusto rationis iudicio procedat, nullum est. Posset tamen esse mortale, si cresceret usque ad deliberatum odium, & contemptum personæ gravem. 2. Tumor mentis, quo quis morosè excogitat diversas vias vindictæ, iisque cogitationibus animum tumefacit, quale peccatum sit, iudicandum est ex qualitate vindictæ, quæ excogitatur. V. Tol. l. 8. c. 58. 3. Clamor, cum iratus excolit vocem, multa inordinate & confuse effundens, est veniale communiter, nisi aliud addatur. 4. Blasphemia est mortale, de qua supra l. 3. t. 2. c. 7. 5. Contumelia, quâ quis proximo malum aliquod obicit, cum intentione illum inhonorandi, est ex genere suo mortale.

Dixi, animo inhonorandi, quia animo corrigendi, humiliandi, aliâve ratione, potest Superior verbum aliquod aliàs contumeliosum objicere; quomodo Christus vocavit Apostolos stultos; & Apostolus Galatas insensatos: In quo tamen peccari potest, si modus debitæ correctionis excedatur, vel subditus gravius dehonoretur, quàm per delictum meruit. V. Baldell d. 34. n. 16. Item, ut docet Cajet., potest contumelia esse venialis tantùm, si sit parva tantùm; vel si sit tantùm materialis, sine intentione dehonorendi, modò non sequatur læsio notabilis honoris proximi: Et sic excusantur, saltem à mortali, multi parentes, dum filios vocant asinos, &c. Item mulieres, pueri, & infimæ sortis homines, convitiis se onerantes: quia cum fides iis non ha-

beatur, non læditur graviter honor. V. Bon. 2. 3.
 q. 2. p. 5. Denique si joci causâ, & per conveni-
 entem recreationem, leves defectus objician-
 tur, urbanitas est, secundùm D. Thom. 2. 2. q.
 72. a. 2., dummodo alter non contristetur, nec
 ad iram moveatur.

V. Contumelia etiam fit facto, tum indire-
 ctè, ut si imaginem, vel literas alterius con-
 culces, comburas; tum directè, ut si virum ho-
 nestum fuste cædas, ad januam ejus cornua &c.
 apponas; vel repræsentes aliquid, quod hono-
 rem alterius lædat. Huc spectat subsannatio,
 illusio, & derisio, quando fit signis, ut nasoru-
 gato, labiis extensis &c. intendendo proximi
 confusionem; quæ si sit gravis, vel saltim pro-
 ximus eâ graviter contristetur, mortalia sunt,
 Bon. Mol. Baldell. l. 3. d. 3. Sc. ex S. Thom. Circa
 quæ Nota, Quod qui per contumeliam læsit al-
 terius honorem, teneatur hunc restituere, et-
 iam si fama non sit læsa: Hoc autem fieri potest,
 vel per honorificam & amicam salutationem,
 vel invitationem ad mensam, vel petitionem
 veniæ, (etiam subinde flexis genibus, & coram
 testibus) prout læsio fuit gravis. Lugo de pen. d.
 15. nu. 53. Adde, quod contumeliæ mortalis
 qualitatem in Confessione explicare, non sit
 necessarium, ut contra Fill. Sc. docet Azor, Sa,
 Molin. Lug. d. 16. n. 269.

VI. Maledictio, quæ quis optat, vel impreca-
 tur alteri malum, sub ratione mali, est ex genere
 suo mortalis.

VII. Rixæ, si modum non excedant, uti & le-
 viculæ pugnæ, veniales sunt: secus, si progredi-
 antur ad seditiones, vulnere, cædes: Suntque
 hæc

hæc communiter peccata ex parte incipientis
 rixam; alter enim potest se defendere, cum mo-
 deramine inculpatæ tutæ.

DUBIUM VII.

Quid sit Acedia.

Resp. Acedia, sive animi tædium, potest ex D.
 Thom. 2. 2. q. 35. a. 2. dupliciter usurari,
 1. Generaliter, pro omni animi remissione in
 exercitio virtutum, eò quòd labor aliquis sit ad-
 junctus. 2. Particulariter, pro tristitia & tædio
 de divina amicitia, eò quòd per virtutum exer-
 citia laboriosa servari debeat, & sic amicitiam
 illam non curet. Unde resolvuntur:

I. Acedia accepta primo modo, tum demum
 est peccatum mortale, cum ideo committitur
 opus vitium sub mortali.

II. Acedia accepta secundo modo, ex se est
 mortale, quia repugnat charitati Dei.

Ex quo de filiabus Acediæ quòque facile ju-
 dicari potest; quæ sunt sequentes:

I. Malitia, quæ quia odio habet bona spiritua-
 lia, & vellet ea non esse; aut quæ ipsum peccatet
 benefecisse, vel implevisse id, quod tenebatur;
 aut quæ contemnit Dei beneficium, v. g. deside-
 rando non fuisse natum, aut agnovisse Chri-
 stum &c. Est autem ex genere suo mortale.

II. Pusillanimitas, & desperatio de salute,
 quæ mortale quòque est.

III. Rancor, quo ii sunt fastidio, qui ad spiri-
 tualia inducunt.

T 5

IV.